Raadsvoorstel

Gemeente Groningen

		Registratienr.	HV 13.3681649
Datum raadsvergadering	26-06-2013	Datum B&W besluit	21 mei 2013
Raadscommissie	O & W	Portefeuillehouder	J. Visscher
Datum raadscommissie	12-06-2013	Steller	E.J.M. van Streepen
Bijlagen	-	Telefoon	4225
		E-mail	eveline.van.streepen@hvd.groningen.nl

Onderwerp

Contractering en tarieven huishoudelijke hulp 2014

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

I. de volgende uitgangspunten vast te stellen voor contractering huishoudelijke hulp 2014:
   a. continuering van inzet van huishoudelijke hulp,
   b. keuzevrijheid voor de burger,
   c. kwaliteit van de geboden hulp (schoon huis, respectvolle bejegening, afspraken nakomen),
   d. zo min mogelijk administratieve lasten,
   e. waar mogelijk en gewenst continuering van hulp door de huidige hulpen.

II. vast te stellen dat huishoudelijke hulp 1 (huishoudelijke werkzaamheden met signalering) in 2014 ook in de vorm van bemiddelde hulp kan worden verstrekt;

III. vast te stellen dat het college voor het overgangsjaar 2014 kleinschalige nieuwe vormen van dienstverlening ontwikkelt die de potentie in zich hebben om een goede invulling voor 2015 en verder te worden;

IV. het minimale basistarief 2014 huishoudelijke hulp 1 (HH1, huishoudelijke werkzaamheden met signalering) vast te stellen op € 20,16 (prijsniveau 2013);

V. het minimale basistarief 2014 huishoudelijke hulp 2(HH2, huishoudelijke werkzaamheden met signalering en regie) vast te stellen op € 23,64 (prijsniveau 2013);

VI. het minimale basistarief 2014 voor bemiddelde hulp exclusief werknemersverzekeringen (huishoudelijke werkzaamheden met signalering) vast te stellen op € 15,87 (prijsniveau 2013).

(Publieks-)samenvatting

De contracten voor huishoudelijke hulp die de gemeente Groningen heeft met thuiszorgorganisaties, lopen af per 1 januari 2014. Vanaf 1 januari 2015 verandert de wet maatschappelijke ondersteuning en wordt, meer nog dan nu, gekeken naar mogelijkheden van mensen om zelf huishoudelijke hulp te regelen of te betalen. De gemeente krijgt vanaf dat moment ook veel minder geld van het rijk. In het overgangsjaar 2014 wil de gemeente de bestaande huishoudelijke hulp blijven bieden. Omdat het Rijk al in 2014 een eerste budgetverlaging doorvoert, wil de gemeente daarnaast ook op beperkte schaal bemiddelde hulp verstrekken. Bij bemiddelde hulp is de burger opdrachtgever, maar heeft hij/zij daar geen regeldruk of administratieve rompslomp van. De aanbieder van bemiddelde hulp koppelt hulpvragers aan hulpen, regelt voor de burger verzekering, verantwoording en administratie en regelt voor de hulp sociale zekerheid.
Verder gaat de gemeente nog dit jaar (samen met aanbieders en adviesorganen) kleinschalige nieuwe dienstverlening voor 2014 ontwikkelen die ook in de nieuwe situatie in 2015 zinvol is.
De gemeente zal reële tarieven aan de aanbieders blijven betalen.

Inleiding

Contractering, raadsbrief 7 mei 2013
De huidige contracten voor huishoudelijke hulp lopen af per 1 januari 2014. Met onze brief van 7 mei 2013 hebben wij u geïnformeerd over de aanpak en uitgangspunten die ons voor ogen staan voor de contractering huishoudelijke hulp 2014. Om maatschappelijk onrust te voorkomen en om de inspanningen bij aanbieders en gemeenten te beperken, willen we de bestaande hulp continueren. Daarnaast willen we met name aan instromende cliënten huishoudelijke hulp gaan verstrekken in de vorm van bemiddelde hulp. Bij bemiddelde hulp is de burger opdrachtgever, maar heeft hij/zij daar geen regeldruk of administratieve rompslomp van. De aanbieder van bemiddelde hulp koppelt hulpvragers aan hulpen, regelt voor de cliënt verzekering, verantwoording en administratie en regelt voor de hulp sociale zekerheid. Verder willen we nog dit jaar samen met aanbieders en adviesorganen kleinschalige nieuwe dienstverlening voor 2014 ontwikkelen die ook in de nieuwe situatie in 2015 zinvol is.

Hoofdlijnenbrief langdurige zorg: gevolgen voor 2014
In onze brief van 7 mei 2013 hielden we er rekening mee dat niet alle voornemens uit het regeerakkoord gerealiseerd zouden worden. Uit de zogenaamde Hoofdlijnenbrief Langdurige Zorg van staatssecretaris van Rijn van 25 april 2013, blijkt dat die aannames klopten. Nieuwe cliënten kunnen in 2014 nog wel een beroep op huishoudelijke hulp doen, de wet verandert pas per 1 januari 2015. Het Rijk had in 2014 een bedrag van 90 miljoen euro ingeboekt voor de maatregel om nieuwe cliënten in dat jaar geen huishoudelijke hulp te verstrekken. Nu die maatregel niet doorgaat, vraagt het Rijk ter dekking van het 'tekort' (t.o.v. het regeerakkoord) een bijdrage van 90 miljoen van gemeenten. Dat zou betekenen dat gemeenten 90 miljoen euro minder krijgen voor het uitvoeren van hetzelfde werk. Uiteraard gaat de VNG hiertegen in bezwaar; wat daar uit komt is nog onbekend. Bij de aanpak van de contractering hadden we wel rekening gehouden met dit scenario: we zoeken de financiële ruimte op door het bespreekbaar maken van tariefverlaging voor de bestaande vorm van hulp in relatie tot bestekseisen én door inzet van bemiddelde hulp (de kostprijs van bemiddelde hulp is lager dan van de huidige hulp in natura).

Hoofdlijnenbrief langdurige zorg: gevolgen voor 2015 en verder
Vanaf 1 januari 2015 wordt huishoudelijke hulp in de Wmo beperkt, waarbij zowel de inhoudelijke als de financiële kaders worden aangepast door een wijziging in de wet maatschappelijke ondersteuning. Voor 2015 werd er in het regeerakkoord nog van uitgegaan dat slechts 25 % van het budget beschikbaar bleef voor huishoudelijke hulp, in de hoofdlijnenbrief is dit verzacht en wordt gesteld dat nog 60 % beschikbaar blijft. Hiervoor wordt de wet gewijzigd en wordt de compensatieplicht anders uitgewerkt. Ook al wordt het budget voor 2015 met 40 % in plaats van met 75 % gekort, nog altijd zal dat de wijze waarop burgers ondersteund worden bij het voeren van hun huishouden, fundamenteel wijzigen. Alleen mensen die het niet zelf kunnen betalen, komen nog in aanmerking voor huishoudelijke hulp, terwijl ook mensen met een minder laag inkomen niet altijd goed in staat zijn om zelf geschikte hulp te vinden. Daarvoor kan een variatie op bemiddelde hulp mogelijk uitkomst bieden: in 2015 zou de gemeente deze burgers wellicht kunnen faciliteren door de bemiddeling door de aanbieder te laten regelen. Ook kan de kleinschalige nieuwe dienstverlening die voor 2014 ontwikkeld wordt, waar zinvol in 2015 gecontinueerd worden.

Tarieven
Op grond van de motie Leijten is in 2012 in de Wmo opgenomen (artikel 21a) dat de gemeenteraad reële basistarieven voor de huishoudelijke hulp moet vaststellen. In Groningen hebben wij overigens al vanaf de aanvang van de Wmo reële tarieven gehanteerd.

Beoogd resultaat

We willen bereiken dat alle burgers van wie is vastgesteld dat zij vanuit de Wmo ondersteuning nodig hebben bij het voeren van hun huishouding, deze hulp in 2014 ontvangen. Vóór we deze individuele hulp vaststellen, onderzoeken we samen met de hulpvrager welke andere mogelijkheden er zijn, bijvoorbeeld in het eigen netwerk. We willen de aldus vastgestelde hulp effectief en efficiënt organiseren.
We zoeken financiële ruimte om de bezuiniging die het Rijk aan gemeenten wil opleggen (90 miljoen euro of, afhankelijk van de uitkomst van het gesprek tussen VNG en Rijk, minder) te kunnen realiseren.
We willen reële tarieven hanteren die niet lager liggen dan de kostprijs.
Om een beter beeld te krijgen van wat we in 2015, mede in relatie tot de AWBZ decentralisatie en het programma vernieuwing sociaal domein, zouden willen/kunnen gaan regelen, willen we voor het overgangsjaar 2014 samen met aanbieders en adviesorganen kleinschalige nieuwe vormen van dienstverlening ontwikkelen.

Kader

In artikel 21 a van de Wmo is opgenomen dat de gemeenteraad basistarieven vaststelt voor huishoudelijke hulp. Kern van het artikel is dat dit gebeurt op basis van reële kostprijzen van de verschillende vormen van huishoudelijke hulp en dat wordt uitgegaan van inzet van personeel tegen arbeidsvoorwaarden die passen bij de vereiste vaardigheden benodigd voor het leveren van de hulp. huishoudelijke verzorging. Doel van de wetgever is te voorkomen dat aanbieders onder de reële kostprijs inschrijven en gemeenten tarieven hanteren die lager liggen dan die reële kostprijs.
In dit voorstel vragen wij u om minimale basistarieven vast te stellen. Bij het aangaan van overeenkomsten met betrekking tot huishoudelijke hulp, zullen wij deze vastgestelde minimale basistarieven in acht nemen.

Wij gaan ervan uit dat voor het verstrekken van huishoudelijke hulp in de vorm van bemiddelde hulp geen aanpassingen nodig zijn van verordening en verstrekkingenboek. Hierover staat op dit moment een adviesvraag uit bij Kluwer Schulinck, het juridisch kennis- en adviesbureau op het gebied van de Wmo.

Argumenten/afwegingen

Uitgangspunten
Net als bij de vorige contractering (in 2009), willen we de volgende uitgangspunten ten aanzien van de kwaliteit van huishoudelijke hulp hanteren:
- continuering van inzet van huishoudelijke hulp,
- keuzevrijheid voor de burger,
- kwaliteit van de geboden hulp (schoon huis, respectvolle bejegening, afspraken nakomen),
- zo min mogelijk administratieve lasten,
- waar mogelijk en gewenst continuering van hulp door de huidige hulpen.

Deze uitgangspunten gelden zowel voor de bestaande huishoudelijke hulp als voor bemiddelde hulp.
Met dit voorstel vragen we u deze uitgangspunten vast te stellen.

Bemiddelde hulp
In dit voorstel vragen we u vast te stellen dat huishoudelijke hulp 1 (huishoudelijke werkzaamheden met signalering) in 2014 ook in de vorm van bemiddelde hulp kan worden verstrekt. De reden dat we bemiddelde hulp willen kunnen verstrekken (en dus contracteren) is dat die vorm van huishoudelijke hulp goedkoper is dan de bestaande vorm. Dat is relevant in het licht van de bezuinigingsopgave die het Rijk gemeenten wil gaan opleggen. De uitgangspunten voor bemiddelde hulp zijn dezelfde als die voor de bestaande hulp. De burger krijgt nog altijd de hulp die hij nodig heeft. Het verschil voor de burger is dat hij/zij opdrachtgever is. Maar doordat de aanbieder de taken op dat terrein voor zijn rekening neemt, heeft de burger daar geen

regeldruk of administratieve rompslomp van. Bij bemiddelde hulp koppelt de aanbieder hulpvragers aan hulpen en borgt hij sociale zekerheid voor de hulp (pensioen, ziekte e.d.). Bemiddelde hulp zal met name bij nieuwe instroom afgewogen worden, maar kan ook een goede oplossing zijn wanneer een aanbieder een tijdelijke hulp geen vast dienstverband kan aanbieden, terwijl burger en hulp wel met elkaar verder willen. In het bestek zullen we de aanbieders duidelijk maken dat het zogenaamde 'bestek volume' (het aantal uren op jaarbasis) voor bestaande cliënten grotendeels zal bestaan uit bestaande hulp, dat dit volume bij nieuwe instroom ook in de vorm van bemiddelde hulp geboden kan worden.

Minimale basistarieven
In de wet is vastgelegd dat basistarieven moeten worden vastgesteld op basis van reële kostprijzen. Er is geen definitie gegeven van wat een reële kostprijs is. Wat reëel is kan vanuit verschillende perspectieven worden benaderd. Wij hebben Berenschot gevraagd onderzoek te doen naar de hoogte van de vast te stellen minimale basistarieven voor onze gemeente. Bij de berekening daarvan heeft Berenschot gebruik gemaakt van diverse (openbare) bronnen en normen, van de eigen database van overheidsbenchmarks en van de eigen kostprijsmodellen van Berenschot. Bij het onderzoek is rekening gehouden met:
- de functie-eisen voor HH1, HH2 en bemiddelde hulp en de daarbij (op basis van CAO VVT 2013 ZIN) behorende FWG inschaling,
- de verdere directe en indirecte kosten voor een uur huishoudelijke hulp.

Op basis van het onderzoek komt Berenschot uit op de volgende minimale basis uurtarieven:
Voor HH1 (huishoudelijke werkzaamheden met signalering) € 20,16; voor HH2 (huishoudelijke werkzaamheden met signalering en regie) € 23,64 en voor bemiddelde hulp exclusief werknemersverzekeringen (huishoudelijke werkzaamheden met signalering) € 15,87.
Onze huidige tarieven voor HH1 en HH2 liggen (variërend per aanbieder en per HH soort) € 0,50 à € 2,00 hoger dan de door Berenschot berekende minimale basistarieven. De huidige tarieven zijn het geïndexeerde resultaat van inschrijving en gunning op de offerteaanvraag uit 2009.
Voor het overgangsjaar 2014 willen we voor HH1 en HH2 in gesprek gaan met onze huidige aanbieders; vertrekpunt voor die gesprekken vormt enerzijds het huidige bestek, anderzijds het door Berenschot berekende minimale basistarief. Bepaalde bestekseisen hebben wellicht een kostprijsverhogend effect gehad; dat kan ook gelden voor de samenstelling van het personeelsbestand. Mogelijk kunnen we bepaalde bestekseisen laten vervallen. Hierover gaan we eerst in gesprek met de adviesorganen. Ons doel is hulp van de huidige kwaliteit te blijven leveren, maar tegen een tarief dat lager is dan het huidige, echter niet lager dan het minimale basistarief. Uiteindelijk willen we op basis van een aangepast bestek met de aanbieders afzonderlijk tot reële prijsafspraken komen.
Voor bemiddelde hulp willen we aanbieders vragen in te schrijven met een tarief binnen een nog te bepalen bandbreedte. Bij de berekening van het minimale basistarief is er wel vanuit is gegaan dat de aanbieder de werknemersverzekeringen regelt, maar de premies zelf zitten er niet in. De bandbreedte is onder meer bedoeld voor die premies.

Relatie met programma vernieuwing sociaal domein: nieuwe vormen van dienstverlening
Vanaf 2015 wordt de gemeente verantwoordelijk voor de jeugdzorg en de extramurale begeleiding en verzorging. Dit biedt de gemeente de mogelijkheid huishoudelijk werk, verzorging en begeleiding met elkaar te combineren tot nieuwe diensten. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan het bieden van praktisch ingestelde begeleiding aan huishoudens die (tijdelijk) moeite hebben met het organiseren van het huishouden en het opvoeden van kinderen. Hier zou de aanbieder het idee kunnen uitwerken om slechts één all round hulp in te zetten (in plaats van drie verschillende 'soorten' hulpen) die door middel van voorbeeldgedrag rust en structuur in het huishouden brengt totdat het weer stabiel is. De kleinschalige nieuwe vormen van dienstverlening die voor het overgangsjaar 2014 ontwikkeld worden, zijn bedoeld om een beter beeld te krijgen van wat we in 2015, mede in relatie tot de AWBZ decentralisatie en het programma vernieuwing sociaal domein, zouden willen gaan regelen. Aan die dienstverleningsvormen worden vooraf geen concrete eisen gesteld, het gaat er juist om dat aanbieders in vrijheid kunnen komen met ideeën die de potentie in zich hebben om een goede invulling voor 2015 en verder te worden. De belangrijkste uitgangspunten zijn:
- zuinig omgaan met het beschikbare budget, ruimte scheppen,
- aanspreken van de kracht van de samenleving en waar mogelijk wederkerigheid stimuleren,
- resultaatgerichte kwaliteit,
- maatschappelijke waarde realiseren, verbindingen leggen binnen sociale domein.

Met dit voorstel vragen wij u vast te stellen dat het college voor het overgangsjaar 2014, samen met aanbieders en adviesorganen, kleinschalige nieuwe vormen van dienstverlening ontwikkelt die de potentie in zich hebben om een goede invulling voor 2015 en verder te worden.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

Zoals duidelijk is in dit voorstel willen we, om maatschappelijke onrust te voorkomen, de bestaande huishoudelijke hulp contineren. In onze raadsbrief van 7 mei jl. gaven we aan dat het college het bestek in juli zou vaststellen. Door deze datum naar augustus te verschuiven borgen we dat we aan de voorkant meer tijd hebben om op een zorgvuldige manier met de adviesorganen van gedachten te wisselen over het laten vervallen van bepaalde bestekseisen, zowel voor de bestaande als de bemiddelde hulp (teneinde tot een lager tarief te komen en zo bij te dragen aan het realiseren van een besparing). Die tariefsverlaging en het mogelijk vervallen van bepaalde bestekseisen komt ook in gesprekken met de aanbieders aan de orde.
Met het oog op de ontwikkelingen vanaf 2015 gaan we nieuwe vormen van dienstverlening ontwikkelen. Dat doen we door samen met de adviesorganen in gesprek te gaan met individuele aanbieders.

Financiële consequenties

In de Hoofdlijnenbrief Langdurige Zorg van 25 april 2013, heeft staatssecretaris van Rijn aangegeven dat nieuwe cliënten in 2014 nog wel een beroep op huishoudelijke hulp kunnen doen. Het Rijk had in 2014 een bedrag van 90 miljoen euro ingeboekt voor de maatregel om nieuwe cliënten in dat jaar geen huishoudelijke hulp te verstrekken. Nu die maatregel niet doorgaat, vraagt het Rijk ter dekking van het 'tekort' (t.o.v. het regeerakkoord) een bijdrage van 90 miljoen van gemeenten. Dat zou betekenen dat gemeenten 90 miljoen euro minder krijgen voor het uitvoeren van hetzelfde werk. Een landelijke bezuiniging van 90 miljoen euro zou voor Groningen neerkomen op circa 900 duizend euro. Afhankelijk van de uitkomst van besprekingen tussen VNG en Rijk kan dit bedrag lager worden.
We zullen deze bezuiniging in het maatschappelijk domein moeten realiseren, en grijpen de contractering van huishoudelijke hulp in 2014 als eerste mogelijkheid aan om financiële ruimte te vinden. Dit doen we door het bespreekbaar maken van reële tariefverlaging voor de bestaande vorm van hulp in relatie tot bestekseisen én door een huishoudelijke hulp ook in de vorm van bemiddelde hulp in te contracteren. In welke mate (hoeveel euro's) deze contractering van huishoudelijke hulp bijdraagt aan het concreet realiseren van de bezuiniging, is niet vooraf te bepalen. Allereerst weten we nog niet welk bedrag we moeten bezuinigen, bovendien zijn de reële tarieven waartegen we de huishoudelijke hulp gaan contracteren nog niet bekend (ze zullen niet lager zijn dan de door de gemeenteraad vastgestelde minimale basistarieven).

Realisering en evaluatie

Wij verwachten het bestek in augustus te zullen vaststellen en eind oktober het gunningsbesluit te nemen en raamovereenkomsten af te sluiten. We zullen u daar dan over informeren. De nieuwe tarieven zullen, zoals ieder jaar, worden vastgelegd in het financieel besluit.
Afspraken/contracten over de nieuwe vormen van dienstverlening worden gedurende het jaar 2013 en ook nog in 2014 gesloten.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys